

בלבבי משכן אבנה

כמעט כל החומר המופיע בעלון זה חדש

ההכנות לפסח עבודת ה'

כל זמן וכל מצב שהאדם נמצא בו, עליו להיות מודע שזהו חלק בלתי נפרד מעבודת ה' המוטלת עליו. אין נפק"מ אם העסק הוא ברוחניות, או אם הוא בגשמיות. לעולם, בכל מצב ובכל זמן, בכל נקודה שאדם נפגש עמה בחיים, ישנה נקודה של עבודת ה'.

יש, אפוא, להתבונן בכל מצב שנפגשים – מהו המצב, ומהי העבודה המוטלת על כל יהודי במצב זה.

בשבועות האחרונים ובימים האחרונים, כנסת ישראל שומרי התורה והמצוות, עמלים וטורחים בכל הכוחות לדאוג שחלילה לא ייכשלו בלאו ד"בל יראה ובל ימצא". רובם ככולם עוסקים בקיום ציווי התורה "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם" (שמות יב, יט). זהו השורש ממנו מתחילה העבודה, אבל כמובן שהיא מסתעפת והולכת אל דברים שאין להם שייכות ישירה, לכאורה, לענין הפסח.

ננסה קצת להתבונן ולהעמיק בדברים, כיצד ניתן לקחת את ההכנות הללו ולהפוך אותן לחלק מעבודת ה' שלנו, וממילא ההכנה עצמה תוליד בנו קרבת ה'.

שילת ה"מלומדה"

הנקודה הפשוטה היא, שבכל דבר צריך למצוא את הקב"ה. אין יוצא מן הכלל בנקודה זו!

כשאדם ניגש להתחיל לנקות את הבית וכדומה, ראשית עליו לשלול

את ה"מלומדה" – צריך שהבית יהיה נקי לפסח וכולם מנקים – אז גם הוא מנקה. בשנה שעברה וגם לפני שנתיים הוא ניקה – ממילא אין שום סיבה שגם השנה לא יעשה זאת...

כולם יודעים שבאותם מעשים של נקיון הבית מקיימים מצות עשה מדאורייתא, וכן מצות לא תעשה, אבל בין הידיעה הזו, למצב בו נתון האדם בשעת הנקיון, במה עוסקות מחשבותיו באותה שעה – המרחק גדול.

באופן טבעי, אדם שאינו עוצר את עצמו מעט ומתבונן, שקוע רק בשאלות מסוג: איך לנקות, מה לנקות וכמה לנקות. הקשר בין מעשיו לבין הקב"ה כמעט ונאבד לגמרי ח"ו.

ראשית כל, אם כן, נדרשת שלילה מוחלטת של ה"מלומדה". להכיר בהכרה ברורה שעבודת ההכנה לפסח הן עבודת ה' גמורה. לאחר מכן יש להבין מה ואיך, אבל כשם שאדם ניגש לתפילה או לעסק התורה מתוך הכרה שזוהי עבודת הבורא – הן הן הדברים גם לגבי עבודת הנקיון הללו.

אם אדם באמת סבור שאין שום עבודת הבורא במעשים אלו, כמעט אפשר לומר שאסור לו לעשותם! שכן כבר לימדנו בעל ה'חובת הלבבות' את הכלל היסודי, שבין המותר לאסור אין כלום. אין דברי היתר ודברי רשות. הכל נכלל – או בכלל המצוה, או בכלל האיסור.

נשתדל לפרט מעט את הדברים, כך שכל אחד יוכל להגיע למצב שהכניסה לחג תבוא אצלו מתוך עבודת ה', ולא

מתוך טרדה.

חמש דרגות בטעם עבודת ההכנה

באופן כללי, אם נתבונן בענין, נראה שמעבר למצות עשה ולא תעשה מדאורייתא של ביעור חמץ, עבודת הנקיון עשויה לנבוע מכמה וכמה טעמים:

אפשרות אחת – בעצם, הבעל מצדו כמעט ולא היה מתחיל לעבוד [וודאי לא היה גומר...], שכן רוב העבודות שהוא מתבקש לעשות אין להן כמעט שום שייכות לעצם ביעור החמץ מהבית... אלא מאי? "לא טוב היות האדם לבדו", ואצלו עבודת הנקיון נעשות על מנת לקיים מצות חסד עם בני ביתו.

כלומר, אין לו תכלית בעצם במה שהוא עושה, אלא עיקר עבודתו היא לעשות נחת רוח לסובבים אותו, שהם רואים כן תכלית במעשה הזה. זוהי אפשרות אחת.

האפשרות השנייה: הנפש מטבעה אינה סובלת את הלכלוך, והיא מחפשת נקיון. כל אדם בנפשו, הקב"ה הטביע בו טבע שנפשו דורשת נקיון. רמת הנקיון משתנה מנפש לנפש: ישנם כאלו שהנקיון אצלם הוא ברמה פחותה, וישנם אנשים שהם יותר דקי הנפש, שכל לכלוך דק מעיב על נפשם.

האפשרות השלישית היא: שאדם אוהב סדר. כל השנה כדרכו של עולם איש לדרכו פנה. פעם בשנה הוא מתיישב לעשות סדר בביתו ובחפציו.

המספיק לעובדי ה'

**אבל מאמרו בהמשך המזמור (שם שם, ה'):
"מלשני בסתר רעהו אותו אצמית" וכו', אין
לו קשר עם שעת ההתבודדות אלא הוא
תיאור דרכו בשונו מהתבודדותו, לעסוק
בעיניי הממלכה**

הוזכר לעיל, וזהו המשך תוקף דבריו. חיי האדם בנויים ב"רצוא ושוב", האדם לא נמצא לעולם במדרגת ההתבודדות. מי יותר ומי פחות, אבל אין בעוה"ז מדרגה שלמה של התבודדות. ישנו זמן שהאדם נמצא במדרגת ההתבודדות, וישנו זמן שהוא שב לעולם.

כמובן שגם בהיותו בתוך העולם, ונמצא במקלות עם, לא ישתומם, אלא הוא מתבודד בתוך מקלות עם, כמו שהוזכר לעיל פעמים מספר בשם בעל חובות הלבבות, אבל זו איננה התבודדות שלמה. ההתבודדות חיצונית בודאי שאינה שלמה, אבל גם ההתבודדות הפנימית, סוף סוף במידת-מה יש לו רצוא ושוב ביחס למה שהוא מחובר עם בני אדם.

לפיכך, כלפי הזמנים שהאדם מחובר להתבודדות, אין כוונת הדבר שישנם זמנים שהאדם מחובר להתבודדות, ולאחר-מכן הוא לא מחובר, ונמצא במקום שהוא איננו מתבודד. אלא עומק הגדרת הדבר היא, בבחינת "להזהיר גדולים על הקטנים", שמכח הזמן שהוא נמצא בהתבודדות, הוא מאיר לזמן שהוא חוזר להיות מעורב עם הבריות - "לעולם תהיה דעתו של האדם מעורבת עם הבריות". בשעה שהוא נמצא בהתבודדות - הוא מתבודד, ותוקף ההתבודדות מאיר לזמן שלאחר-מכן, שמאור ההתבודדות הוא ממשיך לזמן שאיננו מבודד.

ביאור הדברים בלשון של נפש. כמ"ש חז"ל, חמשה שמות יש לה לנפש, והעליונה היא ה"יחידה" - ושם היא מדרגת ההתבודדות, כמו שהוזכר בתחילת הספר. ולפ"ז, מהארת היחידה משתלשל לחיה, לנשמה, לרוח, ולנפש

פרק ד' | הכרה עצמית

ועל מנת שתהא התקשרות אמיתית, נדרש "סור מרע" - התנתקות מהעוונות, ומהאי עלמא, "ועשה טוב", זו הקביעות בנפש, קבלת העול - עול תורה, באופן מוחלט - לכלל החיים, אבל ליום זה ולשעה זו בפרט - עליו לקבל עול תורה, ולהתקשר במעמקי נפשו לתורה הקדושה ולנותנה.

זהו מה שנתחדד לעיל שישנה דביקות בדיבור בכלל כל התורה כולה, ודביקות ברצון - היינו בחלק ההלכה בפרט.

אבל ההתקשרות הזו, צריך שתהא בתוקף של דעת, בתוקף של לב, לא די בידיעה בעלמא שמי שעוסק בתורה דבוק בדיבורו ורצונו ית-ברך שמו, אלא התקשרות באופן חושי, כלומר, שהאדם כשמתחיל את לימודו יחוש שהוא כרת ברית נאמנה לקב"ה ותורתו, ברית אמת, והוא יעורר ויגלה את פנימיות הלב - זוהי התשובה הנזכרת בדברי הנפש החיים כאן - "ולבבו יבין ושב" לעורר את עומק נקודת הפנים.

אדם שאינו חש כך, אף אם יודע את הדברים בידיעה וחושב עליהם בעת תחילת לימודו, - ודאי שהמחשבות הללו עדיפים מכלום, אבל מכל מקום - הוא רחוק מאוד מלבא לצורת החיים הנזכרת כאן.

כל אחד יכול לבחון את הדבר, כאשר מתבונן מספר דקות לפני הלי-מוד בדברים הנזכרים כאן, האם במשך הזמן הוא מתקדם להגיע לכיוון ההתקשרות האמיתית יותר ויותר מיום ליום.

ההתקשרות בנויה משני חלקים: החלק הראשון הוא מכח תוקף הדעת והסכמת הלב להתקשר, אבל לאחר מכן ישנו חלק נוסף, חלק העמל והיגיעה, שלפי העמל והיגיעה שהאדם משקיע כך הוא נקשר ומוציא את כח ההתקשרות אל הפועל. אם אין את החלק הראשון, אף אם הוא עמל בדבר, - ודאי שהפועל של הדבר קושר, אבל אין ערוך כלל בינו לבין אדם שנקשר מעיקרא בעומק דעתו ורצונו במ-עמקי סתרי הלב לתורה הקדושה ולנותנה.

ולכן, הצורה למעשה ממש בכל יום הינה כדלהלן:

ראשית, נדרשת התנתקות ע"י תשובה מהעבירות,

יתירה מזו, התנתקות מהאי עלמא כלל, באותו זמן בו נמצאים בד' אמות של הלכה שאין להקב"ה בעולמו - כביכול - אלא אותם, וזו המדריגה שצריך שיהא בה האדם באותו זמן, כאילו אף הוא אין לו בעולמו אלא את אותם ד' אמות של הלכה.

זהו החלק החיצוני - ממה עליו להתנתק. מכאן ואילך הוא מגיע לשלב הבא, בו על האדם להנהיג את נפשו, להתקשר במעמקי דעת - דעת המוח - ועומק הסכמת וקבלת הלב, אל התורה הקדושה, וההתקשרות הזו, היא התוקף שאיתה האדם מתחיל את סדר עמלו בתורה הקדושה, ואז העמל שלו מוציא אל הפועל את עומק ההת-קשרות, וחוזר חלילה, כי ההתקשרות היא ההתחלה, והעמל ממשיך את ההוצאה לפועל של כח ההתקשרות לקב"ה ותורתו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

המספיק לעובדי ה'

- שהיא שיתופא דגופא, ואזי גם הנהגת הגוף נובעת מעומק ההארה של ההתבודדות שמאיר ביחידה, ומשתלשל גם להנהגה המעשית.

וזו היא עיקר מדרגת דוד המלך ע"ה - שורש "דוד מלכא משיחא", הארת היחידה. והרי שכל הנהגתו שהנהיג את כל בני דורו כמלך ישראל, ובעומק יותר - מלך לכל הדורות כולם, בבחינת "דוד מלך ישראל חי וקיים", הינה הנהגה מהארת ההתבודדות.

וזו תכלית עבודתו של דוד המלך, להביא את כל העולם כולו ל"ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". אצל יעקב אבינו נאמר בו "ויותר יעקב לבדו", ומדוע הוא נשאר לבדו, חז"ל מבארים שהסיבה הייתה משום שהעבירם את הנחל, ונשאר לחזור על פכים קטנים. ועומקם של דברי חז"ל הוא, שזו הייתה תפיסתו ומדרגתו של יעקב אבינו, מעין הקב"ה שנאמר בו "ונשגב ה' לבדו".

לפי"ז עומק נוסף בעבודתו של דוד המלך. כל עבודתו של דוד המלך היא, שהוא עצמו מבודד, וחוזר להנהיג את עם ישראל במדרגת מלך, מהארת ההתבודדות שלו, והוא מנהיג את כולם להגיע להיותם של עצמם. הוא עצמו מבודד, והוא מנהיגם כדי להגיע להתבודדות של עצמם. זה לא רק שהוא מנהיגם מכח ההתבודדות, ומאיר הארה שלמה של התבודדות, ומכחה הוא ממשיך להנהגת כנסת ישראל. אלא מכיוון שזו שורש הנהגה שמכחה הוא מנהיג, אזי גם אותם הוא מנהיג לאותו מקום, להחזירם למדרגת ההתבודדות. וזהו העומק שהוא בבחינת "דוד מלכא משיחא", שורש הגאולה. שהרי הגאולה השלמה היא לגלות את היחידה שבנפש של כל אדם, לגלות את עומק ההתבודדות שמתגלה, ואז כולם נעשים כלים ל"ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". זו היא עומק תכלית הנהגתו של דוד המלך ע"ה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'

פרק ז | דרך אחת לעומת ריבוי דרכים בלימוד

ריבוי מהלכים יוצר קושי

היוצא מכך הוא, שבכל סוגיה ישנו ריבוי גדול של שיטות ומהלכים. שהרי מלבד ריבוי שיטות הראשונים שבסוגיה, כל ראשון עצמו נפתח פעמים רבות לכמה וכמה מהלכים בדברי האחרונים, ונמצא ע"י כן שהסוגיה מתרחבת עד מאוד. ולפיכך, כמו שהוזכר, ריבוי השיטות יכול ליצור אצל הרבה מאוד בני אדם נקודת קושי.

יש בני אדם שסיבת הקושי אצלם נובעת מצד עצם ריבוי המהלכים, רוחב המוחין שלהם מצומצם, ולכן כל מהלך נוסף יוצר להם נקודת קושי.

ויש בני אדם שהקושי אצלם לא נובע רק מצד נקודת הריבוי, אלא מצד כך שבמעמקי נפשם הם מחפשים שיהיה רק מהלך אחד בסוגיה, ובעצם כך שיש שניים זהו כבר קושי. תפיסתם היא, שצריך להיות רק מהלך אחד עיקרי בסוגיה, שהוא המהלך הברור יותר, המחורר יותר, ובדקות נראה להם שגם אמיתי יותר, ולכן יש להם קושי בריבוי מהלכים.

כח העצם וכח האחדות שבנפש

והנה, תפיסה זו שהלומד מבקש מהלך אחד בסוגיה, יש בה שתי פנים: יש הלומדים את המהלכים של הראשונים או של גדולי האחרונים בסוגיה, ובוררים להם מהלך אחד הקרוב יותר לליבם והם נוטים אליו יותר. ויש את אלו שמחפשים לחדש מהלך שלהם בסוגיה. (וכמובן שהרצון לחדש מהלך פרטי, נובע לפעמים מהגאווה שבנפש, ולפעמים זה נובע מהחלק הפרטי שלו בתורה.)

שתי פנים אלו, מקורם בשתי כוחות הפוכים לגמרי הנמצאים בנפש כל אדם. מצד אחד יש את כח העצם של הנפש, ומאידך יש את כח האחדות שמאחד את כל הכוחות כולם. לכח העצם של הנפש, יש את המהלך הפרטי שלה, ומכוחו הוא תופס את מהלך הדברים שלמד. ואילו כח האחדות הוא המאחד את כלל כל המהלכים והשיטות כולם.

בלשון רבותינו כוחות אלו מוגדרים, כשורש נשמת דן שהיה מאסף לכל המחנות, וזהו הצד התחתון. ולעומתו, שורש נשמת יהודה שהיא העצם של השורש, (ומכח כך נבנה המשכן ששורשו הוא ארון הברית - אור התורה שמשם מושפע הכל). בנפש כל אחד יש את הכח של דן - מאסף את כל המחנות כולם, ומכוחו הוא לומד ומאסף את ריבוי השיטות השונות שבסוגיה. ויש את כח היהודה שבנפש, שהוא העצם של הדברים והשורש של המהלך הפרטי שלו. והצורה השלמה של החיים היא לכלול את שני הקצוות האלה.

בלבביפדיה

דברי המשנה: בג' זמנים נידונים, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן ובחג נידונים על המים. תבואה זה הדבר התחתון שבגידולים, וזה נידון דווקא בפסח, בעצרת נידונים על פירות האילן, אילן זה א' שעולה לגובהו של דבר, ובסוכות על המים שזה הדבר שמצמיח את התבואה ואת פירות האילן, וזה הסדר של הג' זמנים שנדונים.

יש מידת החסד ויש מידת הדין, מידת הדין היא לא מידה לכשעצמה, היא דנה את גבולות החסד, כיצד יהיו ועד היכן יהיו, פנימיות מידת החסד היא 'אהבה', ופנימיות מידת הדין היא קובעת כמה חסד יהיה בשפע שירד, ולכן הדין נקבע על התבואה בפסח וכו'. כלומר אמנם חיזונית מידת הדין היא דין וגבולות וצמצום אך העומק של מידת הדין היא גלוי של חסד.

מידת החסד היא 'אהבה' ומידת הדין היא תוחמת את מידת החסד, הוי אומר שמידת הדין בפנימיותה היא חסד, היא קובעת את החסד והוא בעצם גלוי של 'אהבה'. זה השורש של ימי הפסח שנידונין על התבואה, להיות 'נידון' על התבואה זהו גילוי 'אהבה' כמה התפשטות תהיה עד המקום הנמוך ביותר שזה התבואה, האהבה מגיעה עד המקום הנמוך ביותר.

"האלף" שבאהבה מתפשט עד "תאו" של התבואה... המדרש אומר שחג הפסח כנגד אברהם אבינו, בבחינת אברהם אוהבי, זהו עומק ימי הפסח, מצד אחד את עצם הגאולה שהיא חסד, ויחד עם זאת יש גם את השלמות שגם 'את' הגוי אשר יעבודו דן אנוכי'.

בליל התקדש החג יש גילוי של אהבה, אהבת הקב"ה את ישראל, ומאידך כנגד אותו גילוי התגלה גם 'את' הגוי אשר יעבודו דן אנוכי', כלומר יש גילוי של דין בחג הפסח, והוא השורש שבחג נידונין. הפסח הוא עומק הדין שמתגלה בזמן של אהבה, הגילוי של יציאת מצרים הוא גילוי אהבה שמגלה עד היכן מקום האהבה מתפשט... ודבר זה דווקא מתגלה ע"י מידת הדין.

תחילת ירידת אבותינו למצרים, ויעקב אהב את יוסף מכל בניו, ומאידך 'וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום', ועל כך מכרו אותו וירדו אבותינו למצרים. מה שיוסף ירד למצרים הוא בבחינת אהבה שיעקב אהב אותו, בהמשך יוסף צבר את כל התבואה של כל ארץ מצרים, דווקא התבואה שהיא גילוי החסד שמתפשט עד המקום הנמוך ביותר, כלומר כל 'הדין' שירדו למצרים מגלה אהבה ע"י צמיחת התבואה. אמנם לבני יעקב היה שובע וירדו רק משום שלא להפלות בניהם לשכניהם, אבל ירדו למצרים מסיבת התבואה, ובעומק הירידה למצרים שהתחילה 'באהבה' וממשיכה בסיבת התבואה שהיא 'אהבה', ע"י הדין שנידונין על התבואה.

גלות גלתה את 'האהבה' דרך 'השנאה' של האחים, כי הם ירדו לברר את האהבה של יעקב שמגיעה עד מקום הצמצום הגדול ביותר, שזה מצרים שהיא הצמצום הגמור, עבד לא יצא משם לעולם... ושם מצריך מתגלה נקודת האהבה.

עד כמה שמצרים היא מלשון מיצר, 'גדולה האהבה שהיא מקלקלת את השורה' כלומר היא פורצת את הגבולות, את המצרים, בליל התקדש החג זה גילוי האהבה של יציאת מצרים. הקב"ה פסח והחג נקרא 'חג המצות', כיון שהמצות מבחינת חיזונית היא צמצום, אין בה חימוץ, אך בפנימיות היא מגלה אהבה, שלא הספיקו בצקם להחמיץ מרוב האהבה שאהבו את הקב"ה, אדם שאוהב שהוא עושה את הדברים מהר, וזו הזריזות שהייתה לעמ"י.

לכן בחג 'נידונין' על התבואה' כאשר התבואה זוכה להיות 'מצה' שהיא מגלה אהבה עד התבואה, והיא שלימות מדרגת אהבה מתגלה במקום המצר. ■

בבא בתרא (ע"ב) - ונירם, אמר רשע אין רם, אבד חשבון, אבד חשבונו של עולם. ופירש רשב"ם, כלומר, לית דין, ולית דיין. וברבינו גרשום, שלא נתבע חטאתם.

ועיין פרי צדיק (דברים, ג) וז"ל, הנה זהו עיקר הקליפה הקשה שאמר אין חשבון, דלית דין ולית דיין, וזהו קליפת סיחון אשר יושב בחשבון שהוא מקום המחשבה שבמח, ואינו מניח להאדם לחשוב את עצמו שיש עוד עוה"ב. ועתה אחרי שהכה את סיחון והכניע את הקליפה הזו, נאמר על כן יאמרו המושלים ביצרים בואו ונחשוב חשבוננו של עולם.

והבן דהנה כתיב (קהלת, ז, כט) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים. וקודם החטא הוא בבחינת "ישר", ובתולדות החטא נעשה חשבונות רבים כמ"ש (מדרש אגדה, בראשית, ג, כב) והמה בקשו חשבונות רבים, זו חוה ואדם. וכמ"ש (זוה"ק, תרומה, קנ, ע"א) עבד ליה ישר, ולבתר סרח ואטריד מגנתא דעדן.

והבן ששורש הישר באדם - זכר, ושורש החשבונות רבים בנקבה. כמ"ש (שם, יט, ע"א) אשר עשה האלקים את האדם ישר וגו', את האדם דכר ונוקבא, ונוקבא אתכלילת בדוכרא, וכדין ישר כתיב, לבתר (שנפרדה לעצמה) והמה בקשו חשבונות רבים. כי הנקבה שורש החטא, נברא שטן עמה כמ"ש (ב"ר, יז, ו) ועד כאן אין כתיב סמ"ך, כיוון שנבראת נברא שטן עמה. וזהו סמ"ך, לשון סביב, היפך ישר. ולכך היא שייכת בעצמותה לחשבונות הרבים. ומהותם, כמ"ש הרמב"ן (בראשית, ב, ט) וז"ל, והבקשה בחשבונות רבים, שיבקש לו מעשים משתנים בבחירה ממנו.

ויעויין בפנים יפות (ראה, יב, כג) וז"ל, כי אלקים עשה וגו', פירוש שבתחלה קודם שנכנס בו היצה"ר באכילת עץ הדעת היה עושה המצות במידת היושר, אבל לאחר שחטא, הוצרך לחשבונות רבים, כמ"ש (אבות, פ"ב, מ"א) הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, עכ"ל. והיינו שכאשר בחרו חוה ואדה"ר בחשבונות רבים ו"אבדו" דרך היושר, מכאן ואילך עבודתם ביחוד להשתמש עם כח החשבונות רבים לתיקון, הוי מחשבה הפסד מצוה כנגד שכרה. והתבונן והבן שכל דרך חשבונות הרבים באה מתוך בחינת "אבד", שאבד דרך היושר. ועתה אם ח"ו הרשע אומר אין רם, ואבד חשבון, אבד חשבוננו של עולם, אזי זהו איבוד ע"ג איבוד. שאיבד דרך היושר, ונכנס לדרך חשבונות רבים, ועתה מאבד אף את דרך החשבונות הרבים דתיקון.

בלבביפדיה

כי תשא | ה-ז

לעשות בזהב. זהב, זה-ב. ועיין רש"י (מטות, ל, ב) זה הדבר: משה נתנבא (שמות, יא, ד) בכה אמר ה' כחצות לילה, והנביאים נתנבאו בכה אמר ה'. מוסף עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר. ומצד כך מדרגת נבואה נקראת "חזה", ח-זה. ועיין מזרחי (שם) וז"ל, בספרי, מלת כה מורה על מכוון הענין, ומלת זה מורה על הענין הרמוז בעינו, ומפני שכל הנביאים לא נתנבאו רק באספקלריאה שאינה מאירה, ואין ביכולתם לקבל רק המכוון מן הענין שהראו להם, וכו', ומשה רבינו ע"ה בעבור שנבואתו הייתה ע"י האספקלריאה המאירה והיה בו כח לקבל מה שהראו לו בעינו, כפי מה שהוא, הזכיר בלשון זה הדבר, עכ"ל.

והיינו מפני שמשה שורש לכלל ישראל, שקול כששים ריבוא. וששה צדדים יש בהם י"ב גבולי אלכסון, כמ"ש חז"ל בספ"י. וזהו בחינת ז"ה, גימט' י"ב, כללות כל הצדדים יחדיו. וכאשר מאירים כל הצדדים יחדיו זהו בחינת זהר, זה-ר. ונצרך זהירות, זהר - זהיר, לבלתי הפריד הצדדים. אולם להיפך הוא בחינת פיזור ופרוד, זורה, זה-ור. בחינת זורה לרוח, נפרד לכל הצדדים ואין כח המצרפם. וכאשר הדבר נתפזר, כל חלק נעשה קטן, בחינת רזה, ר-זה.

ועיקר פגם פיזור זה מתגלה בזנות, זונה, זה-ון, אותיות הקטנה בלשון הקודש ו"ן, כנודע. וזהו ההקטנה של זה, כי המייחד לו אשה, אסורה על כל העולם ומיוחדת לו, זהו קיבוץ הפיזור. ולהיפך ההולך אחר הזונה, פעמים הולך אנה ופעמים אנה, וזהו פיזורו. והוא בחינת זמה, זה-ם. וזהו בחינת עגל הזהב, זה-ב, שהוא בגדר מ"ש (שבת, פח, ע"ב) אמר עולא, עלובה כלה מזנה בתוך חופתה. והבן שכל זנות הוא בחינת גולה, גל-זה, כי משתמש בדבר שאינו חלקו, והוא בבחינת עזות נפש, כמ"ש (ירמיהו, ג, ג) ומצח אשה זונה היה לך. מצח עזה, ע-זה. וממקום נפילה זו נולדת זעקה, זה-עק, אליו ית"ש להושע.

והנה שורש עגל הזהב, בביזת הים, שמשם היה להם כסף וזהב. וזהו בחינת ביזה, בי-זה. וזהו מצד רפואה לישראל. ומצד המצרים כתיב "כי בדבר אשר זדו עליהם" נעשו. זדה, זה-ד. ומצד הקלקול נתנו הזהב לעגל, אולם מצד התיקון נתנו למשכן, שהוא בחינת מקום אחוזתו של הקב"ה. אחוזה, אחו-זה. ואיכא ג' מקדשות, שהוא בחינת חזקה ג"פ. חזקה, חק-זה. ושורש הארה זו במ"ת, שנגלה להם כזקן מלא רחמים. זקנה, זה-קן. ושם נאמר פנים בפנים דיבר ה' עמכם, בחינת אספקלריאה המאירה, זה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: זה, זהב, עזה, אזניה, אחוזה, אחוזהו, ארזה, זונה, זמה, זרה, גולה, חפזה, זהר, זורה, זבה, זבדיה, זדה, זהם, זכה, זכריה, זלפה, זמורה, זקנה, זעקה, זעמה, חזה, זרחה, חזקה, חזקהו, ביזה, עזריה, זהיר, עוזה, רזה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליטי"א במיוחד לעלון זה

בבא בתרא (צא, ע"א) - ואמר רב חנן בר אבא אמר רב, אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם, עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו, אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבד קברניטא. ובבראשית רבתי (חיי שרה, כה) אמרו, כיון שמת (אברהם) אמר הקב"ה, אוי לעולמי שאבד מנהיגו.

ויעיין במהרש"א (שם) וז"ל, כפל הענין, ויש לפרש בזה שהיה אברהם שלם במעלות השכליות ומדות, והיה מודיע לבריות מציאותו ב"ה, גם הורה להם דרך ישרה במדות, כמ"ש בפסוק ואת הנפש אשר עשו בחרן. והוא אשר ספדו בהספדו מעלתו במעלות השכליות, אוי להם לעולם דהיינו הבריות שאבד מהם המורה להם על מנהיגו של עולם, שיש מנהיג לעולם, ואין עולם נוהג כמנהגו. ועוד ספדו במעלות מדותיו אוי לה לספינה, וכו', שדומה העוה"ז לספינה, כמ"ש לעיל בריש הפרק, וכמו שאוי לה לספינה שאבד קברניטה המדריכה דרך ישרה שלא תכשל, כך אוי להם לבריות שאבד מהם מי שהיה מדריך להם דרך הישר במדות, עכ"ל.

ויעיין בהעמק דבר (חיי שרה, כג, ו) וז"ל, יש שני מיני גדולה והנהגה. א. מנהיג המדינה בחכמה ונקרא נשיא. ב. מנהיג אנשי העולם בעיני אלוקות, איש ואומה בשם אלהיו, ונקרא איש אלקים. ואברהם אבינו היה מצוין בשני דברים. וכדאיתא בב"ב ס"פ הספינה (צא, ע"א) בשעה שמת א"א עמדו עליו בחבורה ואמרו, אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, ואוי לה לספינה שאבדה קברניטה. שני משלים הללו, במנהיג העולם הוא דבק יקר להשיג חכם ונבון ושאר מדות, משא"כ קברניט לספינה מלאכה ואומנות היא ואינה חכמה, וא"כ כשאבד מנהיג העולם קשה יותר מאבידת הקברניט, אבל בדבר אחד הוא להיפך, כשמת מנהיג העולם לא יחרב העולם לשעה, משא"כ כשאבד הקברניט של הספינה, הספינה בסכנה. ואמרו עליו על אברהם אבינו שהיה שתי מיני אבדות, בהנהגת המדינה היה כמו מנהיג חכם נעלה, ובהנהגת עבודת אלהים היה קברניט לספינה.

ויעיין בספר מקדש הלוי (חיי שרה) וז"ל, כפל הלשון אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, אוי לה לספינה שאבד קברניטה. שחילוק גדול יש בין מנהיג בישראל ללהבדיל מנהיג אצל הגוים, שמנהיג של גוי מלך או אפילו שר אין עסקו רק עם שועי ארץ ואנשי שם, וכו', משא"כ מנהיג ישראל אף שדעתו ופסקיו מתקבלים בכל קצוי תבל, מ"מ כל איש הדיוט ופשוט יכול להכנס אליו להתייעץ ולבקש את ברכתו. וזהו אוי לו לעולם שאבד מנהיגו, שאאע"ה היה מנהיג העולם, וכולם סרו למשמעותו. אוי לה לספינה שאבד קברניטה, כמו קברניט הספינה שדואג לכל אחד מן הנוסעים. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליטי"א במיוחד לעלון זה

תור רצון. ועיין הכתב והקבלה (ויקרא, ד, כג) ומסתעף מלת או משורש אה, אה למושב לו, בכל אות נפשם, שעניינם חפץ ורצון. ועיי"ש (במדבר, ה, ל). ועיין מצודות ציון (שמואל, א, כג, כ) אות, ענין רצון ותשוקה, כמו (תהלים, קלב, יג) אה למושב לו. ועיין ר' יונה (אבות, א, ב) ועל העבודה: כי הב"ה בחר בישראל מכל האומות, ובחר מכל הארצות את ירושלים, ובחר מירושלים ציון, שנאמר (תהלים קלב, יג) כי בחר ה' בציון אה למושב לו, ובחר בבית הבחירה העבודה, שכתוב בה רצון, שנאמר (ויקרא, א, ג) לרצונו לפני ה'. ועיין שכל טוב (וישלה, לד, טו) נאות לכם, לשון תאוה ורצון, ודומה לו לא תתאוה (דברים, ה, יח) ויאותו הכהנים (מ"ב, יב, ט), נפשי אויתך בלילה (ישעיהו, כו, ט), אה למושב לו (תהלים, קלב, יג), ויתאו המלך יפיך (שם, מה, יב), וכל דומיהן. ועיין זוה"ק (אחרי מות, סי, ע"א) נפשי בלילה אויתך, אף רוחי בקרבי אשחרך, וכו', הכי תאנא, קב"ה הוא ורוחא ונפשא בכל, וישראל אמרי נפשי ורוחי אמת, בגין כך אויתך לאתדבקא בך, ואשחרך לבקש רעותך.

חט עיין בעל הטורים (בראשית, יח, א) וירא אליו ה', ס"ת אה, מלמד שאה לשכון באהלו של אברהם. ועיין שפתי כהן (שם), נראה לו השם שכביכול נתאוה לו, וכן וירא אליו ה', ס"ת אה, לזה בא לרמוז בסופי תיבות שאלמלא מקרא אי אפשר לאמרו. וכן כתב שם (שמות, כ, כג) ויקרא אליו ה', ס"ת אה, כביכול כאילו היה מתאוה למשה.

ועוד. תאוה - אה. יסוד המים, חסד. ועיין משכיל לדוד (דברים, יג, ט) תאוה, שהתי"ו היא יסוד נופל, שמצינו אה למושב לו וכן רבים. (ופעמים) הוי"ו מתחלפת בבי"ת (ונעשה מאוה אבה) כנודע באותיות בומ"ף.

ומצד הקלקול אמרו (ילק"ש, שופטים, יד, ע) ויבקע אלהים את המכתש אשר בלחי, ויצאו ממנו מים וישת. א"ר יצחק דבי רבי אמרי, הוא אה לדבר טומאה, לכך נתלו חייו בדבר טמא.

גבורה סוד לוי, גבורה, כנודע. וכתוב (דברים, יח, ו) וכי יבא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גם שם, ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר ה'. ומכח כך עובד בביהמ"ק, עבודה קו שמאל. ומאיר בו אור החסד, כהן.

ועוד. עיין אמרי נעם (וירא) וירא אליו ה' וגו'. איתא בבעה"ט וירא אליו ה', ס"ת או"ה. ע"ד הכתוב אה למושב לו, עיי"ש. ולדעתי יש לרמוז, הוי"ה באלני ממרא, ס"ת אי"ה, א"כ נרמז כאן אי"ה - אה. וכוונת הדברים ע"פ דברי התיקונים בהקדמתו (ד, ע"ב) וז"ל שם, קמץ י"ד פרקין דאצבעאן, והאי איהו ויאמר כי יד על כס י"ה, ואינון רמיון הוי"ה אלהינו הוי"ה, ובחמש אצבעאן דיד שמאלא י"ד פרקין, רמיון כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ואינון כ"ח, דאתמר עלייהו ועתה יגדל נא כ"ח ה', והכי סליק איה, אה (גימ' כח), כח דרמיון בכסא כבוד מרום מראשון, מיד דאסתלקו, וילכו בלא כח לפני רודף, עיי"ש. והרי לך רמז, כי ויר"א אליו הוי"ה עולה במספר מכוון רודף, עיי"ש.

תפארת עיין תורה אור למהר"ם פאפירש ז"ל (תצוה) בשביל המלכות בא הת"ת לשכון בבית אה למושב לו, והמלכות כסא שיושב עליו המלך הגדול ת"ת. וכן הוא בלשון בבאר מים חיים (ראה, יב) משנבחרה ירושלים שבחר לו ה' בציון אה למושב לו כתפארת אדם לשבת בית. וזש"כ (תהלים, קלב, יג) כי בחר ה' בציון אה למושב לו. וכן כתוב (שם, קלה, ד) כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. יעקב - ישראל - ת"ת. ועיין דגל מחנה אפרים, תצוה, ד"ה וזבה.

נצח ה' שמה. עיין מנחת שי (יחזקאל, מח, לה) יש הפסק בין ה' לשמה, ובבא בתרא פרק הספינה, ג' נקראו על שמו של הקב"ה,

ועיין הכתב והקבלה (ויקרא, ד, כג) ומסתעף מלת או משורש אה, אה למושב לו, בכל אות נפשם, שעניינם חפץ ורצון. ועיי"ש (במדבר, ה, ל). ועיין מצודות ציון (שמואל, א, כג, כ) אות, ענין רצון ותשוקה, כמו (תהלים, קלב, יג) אה למושב לו. ועיין ר' יונה (אבות, א, ב) ועל העבודה: כי הב"ה בחר בישראל מכל האומות, ובחר מכל הארצות את ירושלים, ובחר מירושלים ציון, שנאמר (תהלים קלב, יג) כי בחר ה' בציון אה למושב לו, ובחר בבית הבחירה העבודה, שכתוב בה רצון, שנאמר (ויקרא, א, ג) לרצונו לפני ה'. ועיין שכל טוב (וישלה, לד, טו) נאות לכם, לשון תאוה ורצון, ודומה לו לא תתאוה (דברים, ה, יח) ויאותו הכהנים (מ"ב, יב, ט), נפשי אויתך בלילה (ישעיהו, כו, ט), אה למושב לו (תהלים, קלב, יג), ויתאו המלך יפיך (שם, מה, יב), וכל דומיהן. ועיין זוה"ק (אחרי מות, סי, ע"א) נפשי בלילה אויתך, אף רוחי בקרבי אשחרך, וכו', הכי תאנא, קב"ה הוא ורוחא ונפשא בכל, וישראל אמרי נפשי ורוחי אמת, בגין כך אויתך לאתדבקא בך, ואשחרך לבקש רעותך.

חכמה אמרו (ילק"ש, וישלה, קל) אל תתן ה' מאויי רשע, רבש"ע אל תתן לעשו הרשע מחשבות לבו.

ועוד. עיין מצודות דוד (ישעיהו, כו, ט) נפשי אויתך, נפשי תאוה לך בלילה, היא עת שמחשבת האדם פנויה ממחשבות הטורדות.

בינה לב. עיין שם משמואל (וארא, תרע"ו) אמרו חז"ל (ברכות, סא, ע"א) יצה"ר דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב, ועיי" חטאים ועונות מתפשט היצה"ר וכת דיליה ומכסין את מפתחי הלב, וכו', שמקודם היה יושב בין מפתחי הלב, עכשיו אה למושב לו על מפתח הלב וסותם את הלב.

דעת שם הדעת אהו"ה. ואות ה' נכפלת, וא"כ שורש השם או"ה. ועיין אוצר חיים (ואתחנן) שם אהו"ה שם הדעת של משה. ותכוין בתבת משה אל המשכות הדעת בסוד פעם אחת הוה, ה"פ או"ה, ו"פ אה"ה, ה"פ אהו, מספרו ר"ב, (ועולה) ע"ב קל, סוד הדעת.

והיפך דעת דקדושה, עמלק, ליצנות. ועיין רבינו בחיי (שמות, יז, טז) כי יד על כס יה: והענין כאילו היה הכסא חסר והשם חסר, כי כאשר הוא מסלק כוחו מן הכסא נראה הכסא חסר וגם השם נראה חסר, שנראה כאילו אינו מתקיים הכל ויש כח אחר זולתו ח"ו. ועל כן חסר האל"ף מן הכסא, כי כוחו הקדמון נסתלק מן הכסא לצורך עמלק (ונעשה מכסא - כס) והוא"ו הה"א מן השם (ונעשה משם יהו"ה, י"ה) אבל לימות משיח וכו', ואז יהיה השם והכסא בשלמות, שהרי שלש אותיות שהם אל"ף ה"א וא"ו, הם תשלום הכסא והשם. ועי"א אמר דוד ע"ה (תהלים, קלב, יג) כי בחר ה' בציון, "אה" למושב לו (אה - א-ו-ה, האותיות שחסרו ישלמו). ועיין חומת אנך (שמות, כ, כג), וכלי יקר (בראשית, לח, יח) ומדרש יהונתן (בשלח), ושל"ה (תולדות אדם, בית ה בית דוד, ד). תולדות אדם (שער הגדול, כג). מסכת פסחים

ועוד. עיין בניהו בן יהוידע (ברכות, נח, ע"א) לך ה' ההמלכה, זו מלחמת עמלק, דכתיב (שמות, יז, טז) כי יד על כס יי, שחסר אותיות אזה (עיין ערך קטן דעת), כמ"ש אזה למושב לו. ואותיות אלו במילואם כזה, אל"ף וא"ו ה"ה, עולה מספרם עם הכולל כמנין ממלכה.

נפש כתיב (דברים, יב, כ) בכל אות נפשך תאכל בשר. ושם (טו) רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר. ושם (כא), ואכלת בשעריך בכל אות נפשך. ועיין הכתב והקבלה (דברים, יב, כ) יזכירו תמיד מלת נפש אחר לשון אזה, להורות שהיא בטבע הנפש עצמה לבקש הדבר ההוא. לא כן ויתאזה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם, כי באמת לא היה צמא למים. עיי"ש.

ועוד. מעשה. ועיין הכתב והקבלה (במדבר, כא, כט) אוי לך מואב, יתכן שמלת אוי במקרא זה אינו מלשון צער וכאב, רק מלשון אזה ונאזה, דהיינו הסכמת המקרה הרע עם המעשה שנעשה, שהרע נאזה וראוי למעשה, כמו אוי לרשע כי גמול ידיו יעשה לו (ישעיה, ג), והיינו שהרע נאזה לרשע והוא גמולו ופרי דרכו.

רוח עיין ספר השרשים לרד"ק (ערך אזה) ואדוני אבי ע"ה פירש, נפשי בלילה אויתך, ובעוד שרוחי בקרבי אשחרך, ואמר בלילה, כי אז הלב פנוי מעסקי העולם.

ועוד. גסות הרוח. ועיין בניהו בן יהוידע (פסחים, פו, ע"ב) שלשה (שותה כוס בשלשה לגימות) מגסי הרוח, נ"ל סימן לדבר, גאזה, ג-אזה, ר"ל אם אזה לשתות ג' הרי זה גאזה.

ועוד. אמרו (זה"ק, לך לך, פג, ע"א) פתח ואמר (ישעיהו, כו, ט) נפשי אויתך בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך, וכו', נפשא דבר נש כד סליק לערסה נשקת מיניה וסלקא לעילא, וכו', ובגין כך כתיב נפשי אויתך בלילה בגין למרדף בתרך ולא לאתפתאה בתר זינא אחרא נוכראה. ת"ח, נפשי דא נפשי דאיהי שלטא בלילה, ולמרדף בתר דרגא, רוח ביום דכתיב נפשי אויתך בלילה, דא נפש דאיהי שלטא בלילה, וכו', ואי תימא דתרין דרגין אינון בפרודא, לאו הכי, דהא דרגא חד אינון, ואינון תרי בחיבורא חד.

נשמה עיין היכל הברכה (אמור) אזה למושב, עיין מאורי אור. וכל מושב בסוד יחוד הפנימי להמשיך נשמות.

חיה עיין תניא (ליקוטי אמרים, ח"ב, חינוך קטן, ד"ה חנוך) כן יאהב את ה' כאשר יתבונן וישים אל לבו כי ה' הוא נפשו האמיתית "וחייו" ממש, כמ"ש בזהר עה"פ נפשי אויתך, וכו'. ועיי"ש פרק מ"ד.

יחידה עצם האזה בנפש. תאזה, ת-אזה. גאזה, ג-אזה. וזהו אחדות ימין ושמאל, שורש האזה בנפש, שכולל תאזה וגאזה דקדושה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלוני זה - להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

אלו הם, צדיקים משיח וירושלים, וכו', ירושלים דכתיב ושם העיר ה' שמה, אל תקרי שמה אלא שמה. ומה שלא אמר הכתוב בפירוש ה' שמה בשוא השי"ן רק בקמץ, כתוב במסורת הברית הגדול ריש ד"ה ב', לרמוז דהא אזה למושב לו המקום ההוא, "נצח" סלה ועד, ולא זזה שכינה מכותל מערבי בחורבנה. וכמ"ש זאת מנוחתי "עדי עד", פה אשב כי אויתיה.

הוד נחמד, ונאה. אזה - נאזה. ועיין אבן עזרא (שה"ש, א, ד) ונאזה, כמו נחמדת מן אזה למושב לו, והנו"ן לבנין נפעל. ועיין מלבי"ם (דברים, כא, יא) פעל חשק נבדל משמות אזה חמד וכיוצא, שכולם מציינים שחומר הדבר מפני יפיו או מעלה אחת שמצא בדבר, והחשק הוא בלא טעם שלפעמים יחשק בכעורה ובעלת מום. ועיין רד"ק (ישעיה, נב, ז) מה נאזו, שורשו אזה, והאל"ף נחה, והנו"ן נופל, וכן נאו לחיך, והוא ענין יופי. ועיי"ש (תהלים, לג, א) נאזה, האל"ף נחה, ושורשו אזה. וכן (שה"ש, א, י) נאו לחיך בתורים, (משלי, יט, י) לא נאזה לכסיל תענוג, לא נאזה לנבל שפת יתר. ובכולם האל"ף נחה, חוץ מן לבינתך נאזה קדש (תהלים, צג, ה) שהאל"ף נעה, עיי"ש ובספר השרשים. ועיין פרי מגדים, משבצות זהב, סימן א', אות נ'. ועיין חומת אנך (בראשית, יח, א) וירא אליו ה' ס"ת, אזה. יושב פתח האהל, ר"ת יפה, כמ"ש הכתוב ויתאו המלך יפך, רבינו מהר"א מגרמינא ז"ל בכ"י.

יסוד ציון. גימט' יוסף, כנודע (שער הפסוקים, ויצא). וכתיב (תהלים, קלב, יג) כי בחר ה' בציון, אזה למושב לו. וכתיב (שם יד) פה אשב כי אויתיה. ואמרו (זבחים, קיט, ע"א) שילה (שהיה בחלקו של יוסף) ואומר זאת מנוחתי עדי עד, פה אשב כי אויתיה. ואומר כי בחר ה' בציון אזה למושב לו. ואמרו (תנחומא, בא, ה) עד שלא נבחר בית העולמים היתה ירושלים ראויה לשכינה, משנבחר בית העולמים יצאתה ירושלים, דכתיב, כי בחר ה' בציון אזה למושב לו, ואומר זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה. ועיין קהלת יעקב ערך אזה. ושם (ערך אל) ע"כ נקרא הצדיק שביעי או, גימט' שבע, וכשמתחבר עם הנוק' ה', נעשה או"ה.

ועיין יערות דבש (ח"ב, ד"ו) כמו שיש להתאונן על חורבן ביהמ"ק בסילוק שכינה, כן יש להתאונן במיתת צדיקים, כי במ בחר ה' אזה לשכון עליהם, כמ"ש הרמב"ם בפירוש המשנה (ברכות, ח, ע"א) על אין לו לקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, שהכוונה על אדם צדיק הלומד תורה לשמה. ועיין היכל ברכה (בהר) יסוד דנקודת ציון אזה למושב לו, וזהו מושב מלא דהאי יסוד קדישא.

מלכות כתיב (תהלים, מב, יב) ויתאו המלך יפך. וכתיב (שמואל, א, כג, כ) ועתה לכל אות נפשך המלך וגו'. וכתיב (מלכים, א, יא, לז) ומלכת בכל אשר תאזה נפשך. ועיין מלבי"ם (תהלים, סג, ט) והיה עקר שמחתי שראיתי עי"ז שאני דבק בה' והשגחתו מתמדת עלי, וזאת היא עיקר מאויי.

נסכם את האמור עד כה. מנינו כאן חמש דרגות: א. מלומדה. ב. קיום מצות עשה ולא תעשה דאורייתא של ביעור חמץ. ג. חסד. ד. נקיון. ה. סדר.

הדרגה הראשונה – ה"מלומדה" – מובן שהיא נקודה שלילית, והדברים פשוטים.

השניה – דבר ברור ופשוט הוא, שכשאדם מתעסק בדבר שיש בו חמץ ודאי או ספק, לא די בידיעה גרידא ביום הראשון שהוא מתחיל לנקות, אלא יש צורך במחשבה חיה, ערה ופועלת.

לפני שהוא מתחיל לנקות הוא מדבר עם בורא העולם ואומר כך: "ריבוננו של עולם, לשם מה אני הולך לנקות? הרי אני מצדי הייתי לומד, הייתי נח וכו'. הסיבה שאני הולך לנקות היא, כי אתה, רבוננו של עולם, ציוויתני שלא ייראה חמץ בביתי. אם כן, על מנת לעשות לך נחת-רוח אני עמל כעת לנקות את ביתי!"

כך צריך האדם תוך כדי נקיון להסביר לעצמו. מי שיכול לחשוב בלימוד וכדומה, יחשוב זאת לעתים יותר רחוקות, אבל אדם שבין כה וכה אינו חושב בלימוד, אלא סתם המחשבות אצלו פורחות מכאן לשם ומשם לכאן, לפחות שכל כמה דקות יזכיר לעצמו מה הוא עושה, לשם מה הוא מנקה. כמובן שבמדרגה יותר גבוהה, אדם דבוק בקונו וכו', אבל נדבר בנקודות הפשוטות יותר.

הן הן הדברים בנקודה הנוספת שאמרנו, שאדם עושה את מעשיו לשם מצות גמילות חסד אפילו בדברים שאינם חמץ. גם אז המחשבה צריכה להיות ערה ופועלת. לומר לפני הקב"ה: "רבוננו של עולם, לשם מה אני הולך לנקות? אני עצמי הרי לא מרגיש בזה צורך. הסיבה היחידה שאני מנקה היא לשם קיום מצות גמילות חסד".

וכך לאורך כל הזמן: "רבוננו של עולם, רצוני לעשות רצונך. אחד משלשה עמודים עליהם העולם עומד הוא גמילות חסד, ובזה אני מתעסק כעת כדי לעשות לך נחת רוח".

אחרי יום עבודה כזה, מלבד העבודה הגופנית, יוצא האדם ספוג כולו בעבודת ה' טהורה. הוא לא מתנתק מהעולם הרוחני הפנימי.

מידת אהבת הנקיון

עתה נרחיב מעט את הדברים בשתי הנקודות האחרונות, שהן יותר דקות ועמוקות בנפש.

ראשית, ענין הנקיון. כפי שהזכרנו, כל אדם בנפשו אוהב נקיון – מי פחות ומי יותר. יש קצה סיבולת של הנפש שהיא יכולה לסבול את מידת הלכלוך שתראה. אדם שאינו מתבונן הרבה ורואה דבר מלוכלך נגד עיניו במידת הסבל שהוא אינו יכול לסבול – מיד הוא מתחיל לנקות. ואם ישאלוהו: למה אתה מנקה? יענה על אתר: "זה מפריע לי, זה מלוכלך!"

זוהי הסרת הצער של הנפש, שאינה יכולה לסבול את הלכלוך. אבל כפשוטו אין כאן חיבור לקב"ה במעשה הזה. מפריע לו דברים, והוא מנסה להסיר את הצער מהנפש, ע"י הסרת הלכלוך.

אמנם, בכל דבר יש להתבונן מעט יותר עמוק, ולחברו אל הקב"ה. אדם שמתחיל לנקות מסיבה של אהבת הנקיון, הדבר הראשון שעליו להתבונן הוא: מדוע אני אוהב נקיון? וכי מעצמו נעשתה המציאות הזו שאני אוהב נקיון? וכי אני קבעתי את הטבע של עצמי, את רמת הנקיון הרצויה לי, ואם בכלל? ודאי שטבעים נפשיים אלו נקבעו ע"י בורא העולם!

זוהי ההכרה הפשוטה, שהטבע של הנפש עצמה – אותו טבע המשתנה מאדם לאדם, ובתוך האדם מזמן לזמן – זהו טבע שהקב"ה מחיה בכל רגע ורגע בנפש האדם! "בורא חושך", כמו שכתבו הקדמונים שבכל רגע מתחדשת הבריאה. אם כן, ברגע זה הקב"ה מהווה אותי ומחדש בי טבע שאוהב את הנקיון ואשנא את ההיפך ממנו.

לאחר שברור לאדם שטבע זה הוא מרצונו יתברך, ובשעה זו ממש הוא מחיה אותו בקרבו, עליו להתבונן לשם מה הקב"ה נתן לו טבע זה? מהי התכלית של מידה זו, איך משתמשים בה כראוי, ומה הן הסכנות שניתן ליפול בהן ע"י מידה זו?

בעצם ההכרה שמידת אהבת הנקיון לא נבראה מאליה [אף שזו שטות גמורה לחשוב כן, אבל היצה"ר גורם לאדם שאפילו לא יחשוב ולא יתבונן מהיכן נובעת המידה ומה תכליתה] אלא הבורא ית' הוא זה שהכניסה בנפשי עכשיו – מונחת התחלה של התקשרות לקב"ה.

מהו באמת שורשה של מידה זו?

ה"נקיות" היא אחת מעשר המדרגות שמנה ר' פנחס בן יאיר בברייתא המפורסמת שלו, ואשר עליה מבוסס כל הספר 'מסילת ישרים'. ושורש מידת הנקיון בפנימיות, הוא הנקיון מן החטאים, מזוהמת החטא. אלא שכל מידה ומידה שבנפש יש לה התראות גם בגוף, ומידת נקיון הנפש מחטאים, מתראה

כלפי חוץ בנקיון גופני.

האמת היא, שככל שהאדם יותר בר מעלה, מידת הנקיון שלו עליונה יותר, דקה יותר וחדה יותר. ישנם כאלה שמידת הנקיון מתראה אצלם רק בנפש, ישנם כאלה שגם בגוף, אבל בהכרח הוא, שככל שתגדל מעלת האדם, דרגתו וטהרתו - כן תתעצם אצלו מידת הנקיות, הנפש תלך ותזדכך.

הלכלוך בשורשו הוא המפריד בין האדם לבין קונו, והנקיון הוא המחבר ביניהם: "ארחץ בנקיון כפיי" ואחרי כן "ואסובב את מזבחך". החיבור לקב"ה נעשה ע"י מידת הנקיון, כשנשלל המפריע של החיבור.

כשהאדם מגיע להכרה ולהבנה ברורה שמידה זו היא של הבורא ית', וששורשה נעוץ עמוק בתוך הנפש הרוחנית - אדם כזה מקבל מבט אחר על הצורך בנקיון המתראה בגופניות.

מותרות לעומת טהרת הנפש

בעצם, מידת הנקיון המתראית בגופניות, יש בה שני חלקים: יש חלק שהוא בחינה של עידון, והוא בבחינת המותרות, ויש חלק שהוא תולדה פשוטה, והיא התגלות של מידת טהרת הנפש.

אותו חלק שהוא מותרות - קשה להגדיר, כל אחד צריך לבחון את נפשו בזה - ואם הוא רק לצחצוח ועידון הגוף, אין בו צורך כלל ועיקר [חוץ מליחידי סגולה]. אבל החלק השני, שהנקיון הנו השתקפות של טהרת הנפש - בחלק הזה אסור לגעת! הפגיעה בו מולידה קלקול בטהרה הפנימית של הנפש. הוא לא רק מקלקל את הנקיון, הוא מקלקל את החושים העדינים של נפשו התובעים את הטהרה, את הנקיון.

אם כן, כשאדם ניגש לנקות, עליו לבדוק היטב את נפשו לשם מה הוא חפץ בנקיון: האם הוא כאותם אנשים אשר אוהבים לאכול הרבה ולשתות הרבה, וכך גם אוהבים דברים מבריקים יותר מדי וכו'. או שמא זהו צורך של בני ביתו, שאז חוזרים לשלב הקודם של גמילות חסד. אבל אם זהו צורך נפשי של עצמו, הדבר טעון זהירות רבה לבדוק האם נקיון זה בכלל מותרות, או שאכן יש לו נפש מאוד עדינה וזכה שנצרכת לזה. כל אדם צריך לבדוק את עצמו בנקודה הזאת.

אמנם, אצל רוב האנשים נקודה זו אינה מצויה כל כך. נתעסק, אפוא, יותר בנקודה הפשוטה, שאנשים אוהבים לנקות את הלכלוך הגס יותר, הגלוי יותר לעין.

אדם מעמיד את עצמו לפני שהוא מתחיל לנקות, ואומר: "רבונו של עולם, מפריע לי הלכלוך, ראייתו מעיקה עלי בנפש. מי נתן לי את המידה הזו? מי מחיה אותה בזה הרגע? - אתה ית'!! שורש המידה מהיכן היא? היא מעומק נפשי של תביעת טהרת הנפש, וההתגלות עתה היא בגופניות שמפריע לי לראות את הלכלוך. רבונו של עולם, רצונך שאשבור את המידה הזו כביכול, ואמשיך לסבול את הלכלוך? או שמא רצונך שהנפש תחיה בטהרה ונקיון? - כיון שמבורר לי שרצונך יתברך שהנפש תחיה - הן בפנימיותה והן בחיצוניות, בגוף - עם נקיון, הריני הולך לנקות על מנת להתקרב אליך ולעשות לך נחת רוח".

אל לו לאדם לשכוח שבמעשהו ישנה גם נקודה של שלא לשמה, לשם מניעת צער ותענוג כפשוטו, אלא עליו לצרף את נקודת השמה לנקודת השלא לשמה.

אבל יש לזכור תמיד שעבודת הנקיון היא עבודת ה' טהורה, ויש לעשותה במידה הנכונה, עם המחשבה הנכונה, ועם הכוונה הטהורה.

סדר גשמי מוכרח כדי להגיע פנימי

נעבור לנקודה נוספת - הנקודה החמישית שהזכרנו, והיא ענין הסדר!

כשם שבענין הנקיון הקדמנו והבהרנו שמידה זו היא מאת הבורא ית', והקב"ה מחיה אותה בכל רגע ורגע - הן הן הדברים לגבי מידת אהבת הסדר. זו לא מידה שנבראה מאליה ח"ו, אין זה הכרח שהאדם כביכול מכריח את עצמו ותובע את נפשו. זוהי מידה שהוטבעה בנפשו של כל אחד ואחד ע"י הבורא ית'. אלא שרמת הסדר, דרגות הסדר - משתנים מנפש לנפש.

אילו לאדם לא היתה בנפשו מידת הסדר, הוא לא היה יכול להתחיל לבנות שום דבר. כל בנין מוכרח שיקדם לו סדר - הצורה במחשבה איך אדם בונה, וגם בעבודה המעשית נצרך סדר של בנין. וכיון שכל אדם בעולמו צריך לבנות את עצמו, מוכרח שהקב"ה טבע בו מידה שנקראת סדר, שאם לא כן, הוא היה מקדים את המאוחר ומאחר את המוקדם, ולא היה מצליח כלל להתקדם בעבודת ה'.

נמצא, ששורש מידת הסדר, הוא מאבני היסוד של ההתחלה בעבודת ה'. ככל שאדם יותר מסודר בנפש, הוא יותר בנוי ויותר מוצק. ככל שאדם פחות מסודר, והדברים מעורבבים אצלו, הוא בבחינת גלות, בבחינת בבל שביילל ובלבל את

אצלו העבודה יכולה להיות בנקודה בדיוק הפוכה: חוץ מהעבודה המעשית שהוא מסדר, יעורר את הנפש לרצון ולצורך בסדר פנימי אמיתי.

ימים המסוגלים להתעלות

והנה אדם תוהה: לשם מה הטיל הקב"ה על כל אחד ואחד לעבוד בערב פסח, הן לכאורה העבודה באה על חשבון דברים אחרים, אלו ימים יקרים, ימים של הכנה לקראת היום הגדול אליו אנו מתקרבים?

אמנם, אם יתבונן אדם ויעמיק בדברים, יבין שבהכרח שבימי הכנה אלו טמונים אורות נפלאים, קנינים אמיתיים בנפש!

אם הקב"ה הטביע שהכנסת-ישראל עסוקים בנקיון וסדר, זהו רק סימן והתגלות לנקודה הפנימית שבנפש, שאלו הם ימים שמסוגלים לרכוש בהם את המידות הפנימיות הללו. אילו לא היה לזה מקור בפנימיות בשורש של הימים, לא היתה לזה התראות כלפי חוץ.

אלא ש"כל המקודש מחברו יצרו גדול מחברו", וממילא היצה"ר לוקח את הנקודות העליונות הללו, ומהפך אותן מעבודת ה', מהיכי תמצוי להתקרב לקב"ה - לשקיעות בגשמיות, שקיעות בקנייני עוה"ז, שקיעות בנקיון הבתים וכו'.

אבל כשאדם מבין את פנימיות העבודה, הוא לא מתקשר לנקיון שבבית מצד הבית, לסדר שבבית מצד הבית, אלא הוא מתקשר למידה הפנימית שבנפש, והוא מבין שזהו הזמן הראוי לקנות בנפש קנין אמיתי במידות אלו.

ובאמת, כמו בכל פרט מהחיים, גם בעניינים אלו ישנו היצר הרע, אשר מטעה את בני האדם מהעיקר אל הטפל. בכל דבר שאדם נפגש איתו, עליו להבין שטמון כאן משהו, ניתן לקנות כאן קנין כלשהו. ככל שהבלבול גדול יותר, ככל שהשטחיות גדולה יותר - בהכרח שטמונה כאן נקודה פנימית.

כאשר אדם שקוע ח"ו לפני הימים הללו, לפני ליל התקדש החג, בגשמיות וטרדות מימין ומשמאל, ונופל לליל החג שבור ורצוף, עייף ומוותש - מה אנו, מה חיינו ומה צדקותינו! מה כבר יוכל לקנות בצורה כזו מהיום הזה!

אם אין רצף של עבודת ה', והמעשים הגשמיים הם ח"ו היכי תמצוי לניתוק מהפנימיות, עלולים לאבד את כל הימים הללו! רק כאשר ההכנה אינה הכנה של גשמיות, ואף אם בגוף ישנה עשייה, אבל בפנימיות זוהי הכנת הנפש לימים המתקרבים ובאים - אז שייך שאדם ייכנס לחג כצורתו.

האומות. כל עבודת האדם לצאת מהגלות, לצאת מהעירוב ולהעמיד כל דבר על מקומו, "איש על מחנהו ואיש על דגלו". זהו שורש היציאה מהגלות הפנימית של הנפש אל החרות האמיתית.

נמצא אם כן, שמידת הסדר היא מידה מהקב"ה, הקב"ה מחיה אותה הרגע ממש, ושורשה בפנימיות הנפש שקיים בה הצורך לסדר ברוחניות. אלא מאי? שבהתראות, בלבוש של הגוף, הצורך בסדר מתראה בגשמיות.

כשם שבענין הנקיות יש נקיות מופלגת ונקיות שהיא צורך הנפש, והדבר משתנה מנפש לנפש כמה זהו צורך באמת, וכמה הוא כבר בגדר של עידון - הן הן הדברים לגבי הסדר. אדם שחי בבית מבולגן, אם הוא לא בבחינה של "פשוט גופך מעל נשמתך בכל עת ובכל שעה" שאינו רואה כבר את הגשמיות - בהכרח שיהיה גם מבולבל בעבודת ה' שלו!

ידוע על צדיקים שכשהיו הולכים לבחור חתן לבתם, היו נכנסים לחדר, ומסתכלים איך החפצים מונחים: אם הם ראו שם אי סדר, הם לא נגשו לענין. אדם שאין לו סדר פנימי גם בגשמיות, כמעט בהכרח שהוא מבולבל פנימה בתוך נפשו.

כדי שהנפש תחיה עם סדר פנימי, מוכרח שיהיה סדר גם בחיצוניות. אבל כל הזמן עלינו לזכור את הנקודה הפשוטה: מי הכריח זאת? - הקב"ה!! כל מחשבה של משהו שמוכרח, בלי זכירה בכל רגע שאת ההכרח הזה יצר הקב"ה, והוא הרגע תובע את ההכרח הזה - יש כאן חס וחלילה נפרדות של האדם מן הבורא.

כשאדם חי בכל רגע שהמידה מחוברת לבורא, והוא זה המחיה אותה - הריהו מתעסק בכל דבר עם התקשרות לבורא והוא לא חי לבד, הוא חי בפנימיות עם הקב"ה.

כשאדם מבין שהצורך בסדר הוא מאבני היסוד שלו עצמו לעבודת ה', הוא מבין שבסידור הבית, חוץ מגמילות החסד עם בני ביתו, יש כאן עבודת ה' פרטית לנפשו.

נקודה זו מתחלקת לשני חלקים. יש אדם שהצורך לסדר כבר טבוע בנפשו, ואם הוא לא מסדר - זה מפריע לו. אצלו העבודה היא להכיר שהמידה היא מהבורא, ורצונו ית' שכך הוא יעשה, ולעשות הכל מחמת ההכרה שזוהי עבודת ה' ומילוי רצונו ית'.

אולם יש אדם שהסדר נובע אצלו פחות מהנפש ויותר מהשכל. הוא מבין שפעם בשנה אם הוא לא יסדר את הבית, כבר לא יהיה שייך לחיות בו...

שאלות ותשובות - עבודת ה'

שאלה

לפני כשנתיים ראיתי בישיבה את הספר "בלבבי משכן אבנה", וראיתי שמכל ספרי המוסר זה הספר היחידי שמסביר בצורה ברורה מאוד בלשון המתאימה לי איך להתעלות בעבודת ה'.

ולמדתי בספר על התכלית של האדם, ואיך להכניס את זה לתוך הנפש ע"י עבודה מעשית. לעשות תזכורת ששם כתוב "תכליתי בעו"לם להתקרב לבורא", כך עשיתי למשך תקופה יפה ובאמת זה נתק אותי רגשית ממה שקורה סביבי. הרגשתי כאילו זה חולף לידי אבל לא קשור אלי כי ידעתי שלא זה העיקר אלא העיקר לעשות רצון הבורא. אבל במקום לחוש שמחה הרגשתי שמלווה אותי עצבות. זה מה שנראה לי :

א- אולי בגלל תחושת לחץ להסתכל בפתק כל רבע שעה,

ב- ואולי בגלל הניתוק הרגשי מהסביבה.

ג- ואולי חוסר רצון דק בעומק הנפש לבטל עצמי לבורא, ולחוש שאיני כלום.

ד- ואולי התאמה אישית לדרך.

ה- צורת עבודה מעשית לא מדויקת שאולי לא הבנתי היטב את אופן העבודה ולקחתי את זה - על עצמי באופן כבד במקום לקחת את זה בצורה בריאה וקלילה.

ו- צורת עבודה מעשית לא מדויקת באופן פרטי בהתאמה עבורי.

תשובה

משאלתך ניכר מודעות עצמית יפה ונכבדה! א. "תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט תפסת". ולעולם צורת העבודה באופן של הדרגה, עקבית, יסודית, אולם איטית, קמעא קמעא. וכאשר נכתב בספר להסתכל כל רבע שעה, אין הכוונה לעשות כן מיד בהתחלה. אלא כיוון להיכן להגיע. ובתחלה אפשר להסתכל פעם ביום, ואח"כ פעמיים ביום, וכן על זה הדרך באופן שכל שלב נעשה ברוגע ושלוה מתוך קנין בנעימות. באופן זה העבודה היא כלשון הכתוב לחזות "בנועם" ה'. הכרת ה' כולה נועם, ודרכי ההכרה באים באופן של "מקל נועם", כי דבר הנעשה בחפזה אף אם הוא מתוך רצון קנה וקדוש להתקרב לה', אינו יכול לקהנות קנין פנימי בנפש, כי אינו יכול "להספג", ובמקום כך הופך להיות הכבדה על הנפש וח"ו קץ בה. וע"ז נאמר חנוך לנער ע"פ דרכו, גם כי יזקין לא יסור ממנה, כי אילו מכביד עליה הרי שהיא סרה מן הדרך כמ"ש הגר"א.

ב. צורת הבריאה בנויה באופן של איזונים. כגון איזון בין תורה ותפלה. איזון בין תורה וחסד. איזון בין רוחניות וגשמיות. וכן בענין זה איזון בין עולם פנימי עצמי, לעולם חיצוני חברתי. ולכך נצרך שום שכל מחד להיכנס לעולם פנימי רוחני בהדרגה איטית כנ"ל. ומאידך לבנות במ- קביל קשר חברתי עם זולתו. ולחפש שהקשר הזה יהיה כמה שניתן

יותר קרוב לעולם הפנימי. אולם קשר שמאוזן בו צרכי גוף - נפש. נפש בהמית, ונפש אלוקית.

דבר זה נצרך זהירות יתירה, ובפרט בימי הנעורים שדם האדם רותח יותר, ונפשו של האדם נוטה יותר לקיצוניות של קצוות, ולא ל"שביל הזהב" כלשון הרמב"ם, שביל האמצע. ולכך בכל דבר נצרך לבדוק מה התכלית. ומה הדרך הנכונה באופן של "הדרגה ואיזון", שביל הזהב לילך מחיל אל חיל.

ג. אמרו חז"ל, לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ודקדק ר"ח מולאז"ן זצ"ל, שאמרו "לעולם" דייקא. ולפיכך הרוצה לקפוץ ולעסוק מיד לשמה ומדלג על מקום השלא לשמה שבנפש, על דרך כלל מקום זה אינו מושקט אלא תובע את שלו, וכאשר אינו מקבל את חלקו נעשה עצב, כטבע כל נברא שכאשר אינו מקבל את חלקו נעשה עצב.

וכן הדבר בנידון דידן. שתכלית העבודה היא ביטול שלם אליו ית"ש, ביטול מוחלט. וזהו "לשמה" גמור. ולכך אם האדם מכוון את עבודתו, לא רק כתכלית, אלא כבר עתה באופן של ביטול אני ניכר, אזי מקום השלא לשמה שבנפש תובע את חלקו ומחפש תענוג, עונג גשמי או רוחני. וכשאינו בא על סיפוקו נעשה עצב. ולכך נצרך לבנות מקום שלא לשמה בנפש ובו לזונו כראוי מתוך איזון נכון עם חלק השלמה. וכתכלית להגיע ל-לשמה הגמור. מתוך מהלך של הגדלת השלמה, והקטנת השלא לשמה, בהדרגה איטית ויסודית. ומתוך שימת לב, מחד שהתכלית לשמה תהא בבהירותה, אולם מאידך לברר היטב תדיר שחלק השלא לשמה ניזון לפי ערכו הראוי לו עתה.

ד. אחת מן ההכרעות הכבדות ביותר אצל האדם, היא הכרעת "הדרך", לבחור דרך בעבודת ה' שבה ילך. ולצורך כך נצרך נקיות, שיקול דעת דק וישר, ותפלה וסייעתא דשמיא, ופעמים רבות אף התייעצות עם גברא רבה. על דרך כלל ראוי להכיר כמה וכמה דרכים ומתוכם לברר מה רחוק ומה יותר קרוב לפי הנראה לעת עתה, וכך להמשיך בבירור יתר בכל תקופה מתוך תפלה ובכי לפניו ית"ש שיכוונו לדרכו הנכונה.

ה. כנ"ל אות ב'. הבנתך יש בה מרתיחת הדמים של גיל הנעורים, ונצרך לאזנה ל"שביל הזהב", כנ"ל.

ו. זו שאלה אישית שלא ניתן להשיב עליה במסגרת זו. אפשר לנסות לשלוח שאלות פרטיות מתוך בירור הבנת הדרך מחד, והכרת הנפש הפרטית מאידך, וכיצד הינך משלבם למעשה, ומתוך כך יהא יותר בנקל להשיב באופן מבורר ומדויק יותר בס"ד. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון של שו"ת. לשאלות: rav@bilvavi.net

בחניות הספרים בארץ עכשיו

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

תרסט (669) שאלות ותשובות תשע"ח-ט

נא לשמור על קדושת הגליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

דושים מתנדבים לשכתוב שיעורי הרב. לפרטים נא ליצור קשר 053.319.7481 / info@bilvavi.net

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829